

UN PASSEIG PEL POBLE DE SANT JOAN D'HORTA

Itinerari per a l'alumnat d'Educació
Secundària Obligatòria

PRESENTACIÓ	1. OBJECTIUS DIDÀCTICS	2. QUÈ CAL SABER ABANS DE FER L'ACTIVITAT?	3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES
4. CONTINGUTS DE CONCEPTES	5. CONTINGUTS DE PROCEDIMENTS	6. METODOLOGIA, DESENVOLUPAMENT I RECORREGUT	7. ACTIVITATS D'APRENTATGE
8. RECURSOS I MATERIALS	9. FITXA DE L'ACTIVITAT	10. CONSELLS PRÀCTICS	

Ajuntament de Barcelona - Arxiu Municipal de Barcelona

Direcció del Sistema Municipal d'Arxius
Carrer d'Avinyó, 7, 1a planta
Tel. 934 027 602

Arxiu Municipal del Districte d'Horta-Guinardó

C. Lepant, 387, baixos, 08025 Barcelona
Tel. 932 916 723
amdhg@bcn.cat

barcelona.cat/arxiuunicipal

FB: @bcnarxiuunicipal

TW: @BCN_arxiu

IG: @bcnarxiuunicipal

Fotografies

Arxiu Municipal del Districte d'Horta-Guinardó

UN PASSEIG PEL POBLE DE SANT JOAN D'HORTA

Guió didàctic de l'itinerari
per a Educació Secundària Obligatòria

PRESENTACIÓ

Us proposem un recorregut per una de les zones amb més encant de Barcelona: l'antic poble de Sant Joan d'Horta. Aquest recorregut té la finalitat de donar a conèixer la vida quotidiana al llarg de la primera meitat del segle XX, a partir dels edificis que es conserven i dels documents procedents dels fons de l'Arxiu Municipal del Districte d'Horta-Guinardó.

L'activitat està dissenyada per a públic escolar d'educació secundària, amb l'ús opcional d'un material complementari anterior a la realització de l'itinerari. Així, l'activitat consta de dues parts: un treball previ a l'aula i un recorregut urbà posterior.

El recorregut es planteja com una visita de descoberta, en la qual l'alumnat haurà d'observar, reflexionar, argumentar i deduir quins usos tenien alguns dels edificis que formen part de la història de l'antic poble de Sant Joan d'Horta.

A través d'aquesta activitat, l'alumnat podrà conèixer de primera mà la funció de l'arxiu com a garant de la documentació que es genera al districte, comprendre el valor dels documents com a testimoni patrimonial del passat i descobrir el passat en les façanes que encara ens acompanyen a través d'un passeig pels carrers de l'antic poble d'Horta. La finalitat és descobrir el caràcter i la identitat hortenses i trobar els vincles que cadascú pugui tenir amb els indrets específics del paisatge urbà.

1. OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Entendre que la principal funció de l'arxiu és la custòdia de totes aquelles fonts documentals que ens expliquen la història del districte de Sant Joan d'Horta.
- Valorar la tasca dels arxivers i arxiveres i les possibilitats analítiques i interpretatives que proporcionen els documents.
- Reflexionar sobre la importància de conservar els documents, font de coneixement de la història.
- Valorar la utilitat de les fonts documentals per al coneixement del territori.
- Descobrir el valor i el potencial del fons documental com a testimoni del passat.
- Utilitzar i ampliar diferents nocions relacionades amb el temps passat i present.
- Conèixer la història de l'antic municipi de Sant Joan d'Horta a través d'alguns dels seus edificis més emblemàtics.
- Reflexionar sobre els canvis que s'han esdevingut al llarg del temps en qüestions urbanístiques, socials, econòmiques i culturals.
- Participar de manera activa, reflexiva i crítica en el decurs de l'itinerari.
- Aprendre a valorar i respectar el patrimoni cultural.
- Utilitzar l'expressió oral com a eina per construir coneixement, per comunicar-lo i per compartir-lo amb els altres.

2. QUÈ CAL SABER ABANS DE FER L'ACTIVITAT?

Per aprofitar al màxim la visita, proposem que prèviament l'alumnat treballi a l'aula alguns aspectes com ara els següents:

- Conèixer la ubicació de l'arxiu.
- Tenir una idea aproximada de què és un arxiu i com funciona.
- Haver explicat que actualment totes les accions humanes generen documents i que una part del conjunt d'aquesta informació va a parar a l'Arxiu.
- Saber que existeix la figura de l'arxiver/a.
- Haver parlat prèviament a classe de què són les fonts documentals històriques.
- Conèixer l'existència del poble de Sant Joan d'Horta.
- Saber situar en el temps l'edat mitjana, l'edat moderna i l'edat contemporània.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Àmbit social

Dimensió històrica

- Analitzar els canvis en l'antic poble de Sant Joan d'Horta per entendre les continuïtats i els canvis al llarg del temps per comprendre'n la causalitat històrica
- Aplicar els procediments de la recerca històrica a partir de la formulació de preguntes i l'anàlisi de fonts, per interpretar el passat.
- Interpretar que el present és producte del passat, per comprendre que el futur és fruit de les decisions i accions actuals.

Dimensió geogràfica

- Aplicar els procediments de l'anàlisi geogràfica a partir de la cerca i l'anàlisi de diverses fonts, per interpretar l'espai antic i actual i veure'n les diferències.
- Analitzar diferents models d'organització política, econòmica i territorial, i les desigualtats que generen, per valorar com afecten la vida de les persones i fer propostes d'actuació.

Dimensió cultural i artística

- Analitzar les manifestacions culturals i relacionar-les amb els seus creadors i la seva època, per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat.
- Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat, per defensar-ne la conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropriïn.

- Valorar les expressions culturals pròpies, per afavorir la construcció de la identitat personal dins d'un món global i divers.

Dimensió ciutadana

- Formar-se un criteri propi sobre problemes socials rellevants per desenvolupar un pensament crític.
- Pronunciar-se i comprometre's en la defensa de la justícia, la llibertat i la igualtat entre homes i dones.

Àmbit de cultura i valors

Dimensió interpersonal

- Mostrar actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences.

Dimensió sociocultural

- Comprendre i valorar el nostre món a partir de les arrels culturals que l'han configurat.

Àmbit artístic

- Utilitzar estratègicament els elements del llenguatge visual per analitzar les produccions artístiques.

Dimensió societat i cultura

- Valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques en els seus contextos i funcions.
- Gaudir de les experiències i creacions artístiques com a font d'enriquiment personal i social.
- Fer ús del coneixement artístic i de les seves produccions com a mitjà de cohesió i d'acció social.

4. CONTINGUTS DE CONCEPTES

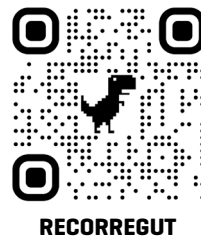
- Funcions de l'Arxiu Municipal del Districte d'Horta-Guinardó.
- Tipus de fonts: primàries i secundàries.
- Tipus de documents: textuais, gràfics, audiovisuals, etcètera.
- Influència de la situació política en la vida quotidiana.
- Sant Joan d'Horta medieval: la torre de defensa i l'església.
- Les rieres i torrents d'Horta.
- L'antiga plaça Major amb els seus serveis.
- El carrer d'Horta com a artèria principal.
- Activitats econòmiques a Sant Joan d'Horta.
- Els oficis de les dones: bugaderes i guanteres.
- Masies i vida rural: Can Mariner.
- Colònies d'estiueig.
- El modernisme.
- La nova església.
- Vida cultural i intel·lectual a través de les entitats.
- La plaça del Mercat o plaça d'Eivissa.

5. CONTINGUTS DE PROCEDIMENTS

- Situació en el temps i en l'espai dels fets històrics rellevants.
- Aplicació de conceptes bàsics sobre la història medieval, moderna i contemporània.
- Observació del patrimoni i identificació de característiques.
- Establiment dels elements de canvi i continuïtat en l'àmbit polític, econòmic i social.
- Formulació d'hipòtesis a partir de l'observació del patrimoni i l'estructura de places i carrers.
- Anàlisi de l'estructura urbana de la ciutat.
- Exercitació de l'empatia històrica i establiment de relacions entre passat i present.
- Observació de fotografies, plànols i documents a fi d'extreure'n dades importants.
- Valoració de la necessitat de fer valer la història per adquirir compromís social.

6. METODOLOGIA, DESENVOLUPAMENT I RECORREGUT

- És una activitat pensada per tal que els nois i noies participin activament en la construcció del seu propi coneixement a partir de l'observació, el raonament, la discussió i la interpretació dels vestigis històrics i els documents d'arxiu.
- És interessant que coneguin prèviament el nucli antic d'Horta per identificar amb més facilitat els edificis.
- Es tindran presents les necessitats del grup i s'adaptaran els continguts al nivell de coneixements previs copsats per part de l'educador/a durant la introducció de l'activitat. La metodologia que es portarà a terme serà participativa i activa. Durant l'itinerari, l'alumnat visualitzarà la part exterior dels edificis i reflexionarà sobre el seu ús, l'època i els canvis que ha experimentat al llarg del temps.
- El punt de trobada serà la plaça de Santes Creus. Les preguntes formulades ens permetran saber quins coneixements previs tenen. Seguidament iniciarem un recorregut urbà que ens portarà des de la plaça de Santes Creus, al carrer d'Horta, carrer del Vent, carrer de Feliu i Codina, carrer de Salses, carrer de la Rectoria, carrer de Chapí, carrer Alt de Can Mariner, carrer de Pere Pau i plaça d'Eivissa.

7. ACTIVITATS D'APRENENTATGE

- Introducció per captar els preconceptes de l'alumnat.
- Recorregut urbà que ens portarà pels carrers d'una part del barri d'Horta.
- Recerca de vestigis antics en els edificis actuals.
- Anàlisi d'elements presents en les edificacions per cercar-ne el possible ús que tenia en el moment de la seva construcció.
- Formulació d'hipòtesis partint de la recerca prèvia i l'observació del patrimoni.
- Interpretació de dades gràcies al diàleg entre els participants.

8. RECURSOS I MATERIALS

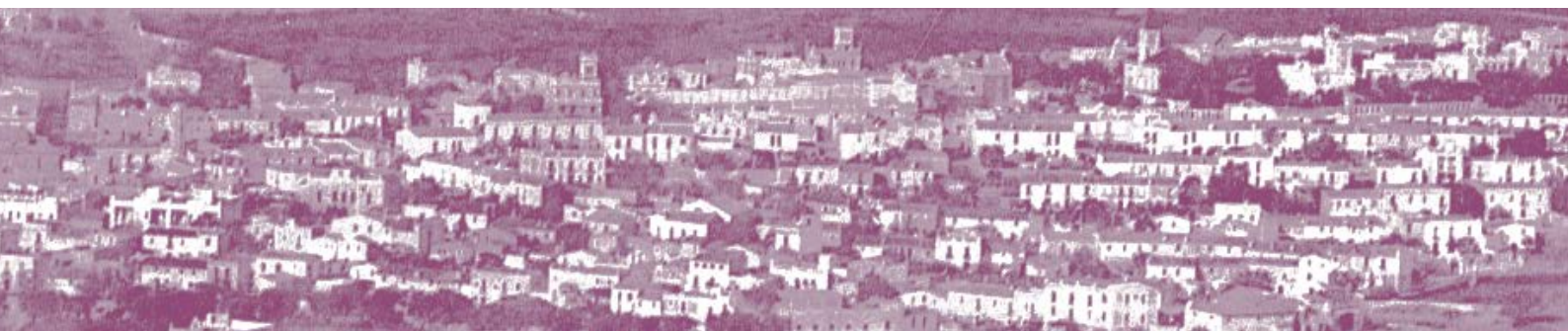
- Guió de l'activitat per al docent.
- Quadern de propostes d'activitats prèvies per a l'alumnat.
- Fonts primàries a través de QR.

9. FITXA DE L'ACTIVITAT

- Nom de l'activitat: Un passeig pel poble de Sant Joan d'Horta
- Horari de les activitats didàctiques: per concretar
- Preu: Gratuït
- Durada total: 1 hora.
- Cicle educatiu: Educació secundària obligatòria
- Nombre d'alumnes: 25 alumnes per grup aproximadament.
- El docent haurà de ser-hi present durant l'activitat per acompanyar i supervisar el grup.
- Inscripcions: A través del telèfon 932 916 723 o del correu electrònic, amdhg@bcn.cat
- Horari d'atenció al públic de l'arxiu: de dilluns a divendres de 9.00 a 14.00 hores.

10. CONSELLS PRÀCTICS:

- Cal procurar arribar-hi amb puntualitat.
- Cal vigilar molt durant el recorregut, ja que es tracta d'una visita urbana i ens desplaçem per carrers amb trànsit rodat.
- Cal animar l'alumnat a participar en totes les activitats de manera activa.
- Es poden portar càmeres fotogràfiques perquè es preveu que hi haurà moments en què l'alumnat podrà fer fotografies.
- Cal que el/la docent hi sigui present en tot moment durant el recorregut.
- És recomanable que es facin les activitats prèvies abans de fer la visita guiada.

GUIÓ PER AL DOCENT

**ITINERARI PER
A L'ALUMNAT D'EDUCACIÓ
SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA**

Ajuntament
de Barcelona